

**Силабус
вибіркового освітнього компоненту ВК**

«ПРАВОЗНАВСТВО»

Назва дисципліни:	ПРАВОЗНАВСТВО
Рівень вищої освіти	Бакалавр (перший бакалаврський)
Сторінка курсу в Moodle:	https://dl2022.khadi-kh.com/course/view.php?id=402
Обсяг освітнього компоненту	3 кредита (90 годин)
Форма підсумкового контролю	Залік
Консультації:	за графіком
Назва кафедри:	кафедра обліку і оподаткування
Мова викладання:	українська
Керівник курсу:	Перунова Олена Миколаївна, к.ю.н., доцент
Контактний телефон:	(067) 9999-499
E-mail:	Snezkas79@gmail.com

Короткий зміст освітнього компоненту:

Мета вивчення навчальної дисципліни: Є набуття загальних і фахових компетентностей в сфері права шляхом формування знань, умінь і навиків, необхідних для розуміння природи і функції права, змісту його основних правових інститутів, застосування права, а також меж правового регулювання різних суспільних відносин.

Предмет: основні принципи визначення місця та ролі права у врегулюванні суспільних відносин.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни є засвоєння:

- засвоєння специфічної фахової термінології;
- формування професійно грамотної юридичної мови, як важливого компонента правової культури майбутнього фахівця, що дозволить на більш високому рівні в подальшому вивчати інші юридичні науки;
- розвиток логічного мислення, уміння аргументувати власну позицію, розвиток творчих нахилів студентів;
- вироблення елементарних навичок дослідницької діяльності.

Передумови для вивчення освітнього компоненту:

українська мова за професійним спрямуванням.

Компетентності, яких набуває здобувач:

Загальні компетентності:

Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного, демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Спеціальні (фахові) компетентності:

Здатність аналізувати, вибирати і застосовувати методи і засоби для забезпечення інформаційної безпеки (в тому числі кібербезпеки).

Здатність до алгоритмічного та логічного мислення

Результати навчання:

В результаті вивчення навчальної дисципліни «Правознавство» студент буде знати та розуміти: застосування до вирішення практичних задач норм чинного законодавства України; буде розумітися на юридичному механізмі попередження дискримінації прав і свобод окремих категорій осіб; набуде здатність кваліфіковано тлумачити нормативно-правові акти; набуде практичного навичку звертатися та тлумачити нормативно-правові акти законодавства України, а також здійснювати облік чинного законодавства та інших прийнятих нормативно-правових актів; буде мати навички самостійно складати та оформлювати документи правового характеру.

Студент буде уміти вільно володіти базовим категорійно-понятійним апаратом права; міркувати, аналізувати, порівнювати. Узагальнювати, спостерігати. Критично мислити, брати участь у дискусіях, дебатах, аргументувати думки, визначити та обирати з-поміж альтернативних рішень і підходів, спілкуватися у малих і великих групах; формулювати необхідні положення, узагальнення, оцінки, висновки та практичні рекомендації під час аналізу та результатів застосування норм галузей права на практиці; захищати за допомогою норм і положень чинного законодавства суб'єктів правовідносин, передусім права та основоположні свободи людини; давати соціально-правову оцінку наслідкам порушення прав людини усні і письмові обґрунтування з тих чи інших правових питань.

Тематичний план

№ теми	Назва тем (ЛК, ЛР, ПР, СЗ, СР)	Кількість годин	
		очна	заочна
1	ЛК Держава: основні поняття Поняття та ознаки держави. Теорії походження держави. Суверенітет. Функції держави. Форми реалізації функцій держави. Форми держави: форма правління, форма державного устрою, політичний режим. Механізм (апарат) держави.	2	1
	ПР Підготувати доповідь з презентацією та тему «Історичні аспекти виникнення держави і права». Проаналізувати і зробити власні висновки поняття демократії та суверенітету у державі.	2	2
	СР Вивчення матеріалу теми 1. Теорія розподілу влад у державі. Поняття правової держава.	14	10

2	ЛК Право: основні поняття Поняття та ознаки права. Джерела права. Право в об'єктивному і суб'єктивному значенні. Функції і принципи права. Право в системі соціальних норм. Право і мораль. Норма права: поняття, структура, види. Система права. Правовідносини: поняття, ознаки, склад. Юридичні факти. Правомірна поведінка, правопорушення, юридична відповідальність.	2	1
	ПР Підготувати доповідь з презентацією на тему «Загальна характеристика правопорушень (деліктів).» Сформулювати таблицю щодо спільних та відмінних рис норм моралі та права.	2	2
	СР Вивчення матеріалу теми 2. Форми (джерела) права в Україні. Система права. Поняття та склад правопорушення.	6	10
3	ЛК Конституційне право України Конституційне право як галузь права. Конституційні правовідносини. Конституція України – Основний. Правові засади громадянства: поняття, підстави набуття та припинення.	2	–
	ПР Підготувати доповідь на тему: «Права і свободи громадянина України». Усно охарактеризувати статі Конституції щодо прав та обов'язків громадян України.	2	–
	СР Вивчення матеріалу теми 3. Розглянути повноваження основних державних органів влади в Україні.	6	10
4	ЛК Трудове право України. Трудове право як галузь права. Суспільні відносини, що складають предмет трудового права. Підстави припинення трудового договору. Підстави розірвання трудового договору за ініціативою працівника. Підстави розірвання трудового договору за ініціативою власника або уповноваженого ним органу. Робочий час і час відпочинку. Трудова дисципліна і дисциплінарна відповідальність.	2	–
	ПР Підготувати доповідь на тему : «Умови заключенні трудового договору». Переглянути наявність відпусток у трудовому праві та їх значення.	2	–
	СР Вивчення матеріалу теми 4. Трудовий контракт як особлива форма трудового договору.	2	10
5	ЛК Цивільне право України Цивільне право як галузь права. Принципи цивільного права України. Фізичні особи як суб'єкти цивільного права. Цивільна правоздатність та дієздатність фізичних осіб. Юридичні особи як суб'єкти цивільного права. Право власності: поняття та зміст. Форми права власності. Цивільно-правовий захист права власності. Цивільно-правові договори. Цивільно-правова відповідальність. Спадкове право. Сімейне право України.	2	1
	ПР Підготувати теми доповідей: «Поняття заповіту та спадкування за законом». «Поняття шлюбного контракту та його умови».	2	–
	СР Вивчення матеріалу теми 5. Визнання громадянина недієздатним або обмежено дієздатним. Види юридичних осіб.	8	10

6	ЛК Підприємницьке право України Поняття та принципи підприємництва. Суб'єкти підприємницької діяльності. Легалізація суб'єктів підприємницької діяльності. Види організаційно-правових форм об'єднань підприємств. Види господарських товариств.	2	–
	ПР Підготувати доповіді на тему: «Поняття банкрутства», «Загальні принципи підприємництва».	2	–
	СР Вивчення матеріалу теми 6. Дослідити правову форму організації акціонерного, командитного, повного товариства, товариств з обмеженою відповідальністю та додатковою.	4	10
7	ЛК Адміністративне право України Поняття адміністративного права як галузі права. Адміністративно-правові відносини. Адміністративне правопорушення. Склад адміністративного правопорушення. Поняття адміністративних стягнення. Порядок притягнення до адміністративної відповідальності.	2	–
	ПР Підготувати реферат на тему : «Розкрити категорії осіб до яких не застосовуються адміністративний арешт?» З'ясувати та проаналізувати які і види заходів адміністративного впливу застосовується до неповнолітніх ?	2	–
	СР Вивчення матеріалу теми 7. Переглянути види адміністративних стягнень і їх застосування на практиці.	4	10
8	ЛК Кримінальне право України Кримінальне право як галузь права. Кримінальний закон: поняття, дія кримінального закону у просторі, часі та за колом осіб. Кримінальна відповідальність: поняття, ознаки та підстава. Злочин: поняття та ознаки. Класифікація злочинів. Склад злочину. Покарання: поняття та види. Загальні засади призначення покарання	2	1
	ПР Підготувати доповіді на тему будь-якого злочину, розкрити його склад та покарання згідно Кримінального Закону України. Наприклад: «Поняття шахрайства».	2	2–
	СР Вивчення матеріалу теми 8. Співучасть у злочині. Стадії злочину. Обставини, що виключають злочинність діяння.	14	10
Разом	ЛК	16	4
	ПР	16	4
	СР	58	90

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (за наявності): не передбачене.

Методи навчання:

- 1) словесні: 1.1 традиційні: лекції, пояснення, розповідь тощо;
- 2) наочні: метод ілюстрацій, метод демонстрацій
- 3) практичні: 3.1 традиційні: практичні заняття, семінари.

Система оцінювання та вимоги:

Поточна успішність

1 Поточна успішність здобувачів за виконання навчальних видів робіт на навчальних заняттях і за виконання завдань самостійної роботи оцінюється за допомогою чотирибальної шкали оцінок з наступним перерахуванням у 100-бальною шкалу. Під час оцінювання поточної успішності враховуються всі види робіт, передбачені навчальною програмою.

1.1 Лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання конкретизованих завдань.

1.2 Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного або індивідуального завдання, виконання та оформлення практичної роботи.

1.3 Семінарські заняття оцінюються якістю виконання індивідуального завдання/реферату.

2 Оцінювання поточної успішності здобувачів вищої освіти здійснюється на кожному практичному занятті (лабораторному чи семінарському) за чотирибальною шкалою («5», «4», «3», «2») і заносяться у журнал обліку академічної успішності.

– «відмінно»: здобувач бездоганно засвоїв теоретичний матеріал, демонструє глибокі знання з відповідної теми або навчальної дисципліни, основні положення;

– «добре»: здобувач добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного;

– «задовільно»: здобувач в основному опанував теоретичні знання навчальної теми, або дисципліни, орієнтується у першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, невпевнено відповідає на додаткові питання, не має стабільних знань; відповідаючи на питання практичного характеру, виявляє неточність у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою професією;

– «незадовільно»: здобувач не опанував навчальний матеріал теми (дисципліни), не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані.

3 Підсумковий бал за поточну діяльність визнається як середньоарифметична сума балів за кожне заняття, за індивідуальну роботу, поточні контрольні роботи за формулою:

$$K^{поточ} = \frac{K1 + K2 + \dots + Kn}{n},$$

де $K^{поточ}$ – підсумкова оцінка успішності за результатами поточного контролю;

$K1, K2, \dots, Kn$ – оцінка успішності n -го заходу поточного контролю;

n – кількість заходів поточного контролю.

Оцінки конвертуються у бали згідно шкали перерахунку (таблиця 1).

Підсумкове оцінювання

1 Здобувач вищої освіти отримує залік на останньому занятті з дисципліни за результатами поточного оцінювання. Середня оцінка за поточну діяльність конвертується у бали за 100-бальною шкалою, відповідно до таблиці перерахунку (таблиця 1). Здобувачі вищої освіти, які мають середню поточну оцінку з дисципліни нижче ніж «3» (60 балів), на останньому занятті можуть підвищити свій поточний бал шляхом складання тестів з дисципліни.

Оцінювання знань здобувачів шляхом тестування здійснюється за шкалою:

- «Відмінно»: не менше 90 % правильних відповідей;
- «Дуже добре»: від 82 % до 89 % правильних відповідей;
- «Добре»: від 74 % до 81 % правильних відповідей;
- «Задовільно»: від 67 % до 73% правильних відповідей;
- «Задовільно достатньо»: від 60 % до 66 % правильних відповідей;
- «Незадовільно»: менше 60 % правильних відповідей.

Таблиця 1 – Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу

4-бальна шкала	100-бальна шкала	4- бальна шкала	100-бальна шкала	4- бальна шкала	100-бальна шкала	4- бальна шкала	100- бальна шкала
5	100	4,45	89	3,90	78	3,35	67
4,95	99	4,4	88	3,85	77	3,3	66
4,9	98	4,35	87	3,80	76	3,25	65
4,85	97	4,3	86	3,75	75	3,2	64
4,8	96	4,25	85	3,7	74	3,15	63
4,75	95	4,20	84	3,65	73	3,1	62
4,7	94	4,15	83	3,60	72	3,05	61
4,65	93	4,10	82	3,55	71	3	60
4,6	92	4,05	81	3,5	70	від 1,78 до 2,99	від 35 до 59
						повторне складання	
4,55	91	4,00	80	3,45	69	від 0 до 1,77	від 0 до 34
4,5	90	3,95	79	3,4	68	повторне вивчення	

2 Умовою отримання заліку є:

- відпрацювання всіх пропущених занять;
- середня поточна оцінка з дисципліни не нижче «3» (60 балів).

3 За виконання індивідуальної самостійної роботи та участь у наукових заходах здобувачам нараховуються додаткові бали.

3.1 Додаткові бали додаються до суми балів, набраних здобувачем вищої освіти за поточну навчальну діяльність (для дисциплін, підсумковою формою контролю для яких є залік), або до підсумкової оцінки з дисципліни, підсумковою формою контролю для якої є екзамен.

3.2 Кількість додаткових балів, яка нараховується за різні види індивідуальних завдань, залежить від їх об'єму та значимості:

- призові місця з дисципліни на міжнародному / всеукраїнському конкурсі наукових студентських робіт – 20 балів;
- призові місця з дисципліни на всеукраїнських олімпіадах – 20 балів;
- участь у міжнародному / всеукраїнському конкурсі наукових студентських робіт – 15 балів
- участь у міжнародних / всеукраїнських наукових конференціях студентів та молодих вчених – 12 балів;
- участь у всеукраїнських олімпіадах з дисципліни – 10 балів;

– участь в олімпіадах і наукових конференціях ХНАДУ з дисципліни – 5 балів;
 – виконання індивідуальних науково-дослідних (навчально-дослідних) завдань підвищеної складності – 5 балів.

3.3 Кількість додаткових балів не може перевищувати 20 балів.

4 Результат навчання оцінюється:

– за 100-бальною шкалою (для диференційованого заліку) згідно з таблицею 2.

Підсумкова оцінка разом з додатковими балами не може перевищувати 100 балів.

Таблиця 2 – Шкала оцінювання знань здобувачів за результатами підсумкового контролю з навчальної дисципліни

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС	
	екзамен	залік	Оцінка	Критерії
90-100	Відмінно	Зараховано	A	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до максимального
80–89			B	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального
75-79			C	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, деякі практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані недостатньо, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками
67-74	Задовільно	Зараховано	D	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань, можливо, містять помилки

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС	
	екзамен	залік	Оцінка	Критерії
60–66			E	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, багато передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального.
35–59	Незадовільно	Не зараховано	FX	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання)
0–34			F	Теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, усі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до якого-небудь значущого підвищення якості виконання навчальних завдань (з обов'язковим повторним курсом)

Політика курсу:

- курс передбачає роботу в колективі, середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики;
- освоєння дисципліни передбачає обов'язкове відвідування лекцій і практичних занять, а також самостійну роботу;
- самостійна робота передбачає вивчення окремих тем навчальної дисципліни, які винесені відповідно до програми на самостійне опрацювання, або ж були розглянуті стисло;
- усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін;
- якщо здобувач вищої освіти відсутній на заняттях з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача;
- під час вивчення курсу здобувачі вищої освіти повинні дотримуватись правил академічної доброчесності, викладених у таких документах: «Правила академічної доброчесності учасників освітнього процесу ХНАДУ» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_67_0-02.pdf), «Академічна доброчесність. Перевірка тексту академічних, наукових та кваліфікаційних робіт на плагіат» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_85_1_01.pdf), «Морально-етичний кодекс учасників освітнього процесу ХНАДУ» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_67_01_MEK_1.pdf);

- у разі виявлення факту плагіату здобувач отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі;
- списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

Рекомендована література:

1. Базова література

- 1.1 Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії верховної Ради України 28.06.1996 р. (із змінами та доповненнями).
- 1.2 Кодекс України про адміністративні правопорушення (Відомості Верховної Ради Української РСР. – 1984. – Додаток до № 51, ст. 122. із змінами та доповненнями).
- 1.3 Цивільний кодекс України. (Відомості Верховної Ради України. – 2005. - № 40-44, ст. 356. Із змінами і доповненнями).
- 1.4 Сімейний Кодекс України (відомості Верховної Ради України. – 2009. - № 21-22, ст. 135. Із змінами і доповненнями).
- 1.5 Кодекс законів про працю України. (Відомості Верховної Ради Української РСР. – 1971. – додаток до № 50, ст. 375. Із змінами і доповненнями).
- 1.6. Кримінальний Кодекс України. (Відомості Верховної Ради України. – 2001. - № 25-26, ст. 131. Із змінами і доповненнями).

2. Допоміжна література

- 2.1 Правознавство: Підручник / За ред.. О.В. Дзери. – 10-е вид., перероб. і допов. – К.: Юрінком Інтер, 2019. – 848с.
- 2.2 Правознавство: Навч. посіб./ С.В. Дрожинна, О.О. Одінцова, В.О. Кондратьєв та ін.; За ред.. С.В. Дрожжиної- К. Знання, 2018. – 350. (Вища освіта ХХІ століття).
- 2.3 Скакун О.Ф. Теорія держави і права (Енциклопедичний курс): Підручник. – Харків: Еспада, 2017. – 776 с.
- 2.4 Бабін І.І., Білоскурська О.В. Конституційне право: навч. – метод. пос. Чернівці: Чернівець. Нац. ун-т: ім. , Федьковича, 2022, 251 с.
- 2.5. Шляхтун П.П. Конституційне право України: Підручник. – К.: Освіта України, КНТ, 2018-592 с.
- 2.6. Адміністративне право: Навч. посіб. / О.І. Остапенко, З.Р. Кісіль, М.В. Ковалів, Р.В. Кісіль. – К. : Всеукраїнська асоціація видавців «Правова єдність», 2018. – 536 с.
- 2.7. Цивільне право України: академічний курс: Підручник : У 2 т./ За заг. ред.. Я.М.Шевченко. – Вид. 2-ге, доп.і переоб. – К. : Видавничий Дім «Ін Юре 2017. - Т. 1 Загальна частина 696 с.
- 2.8. Сімейне право України: Навчальний посібник / За ред.. Є.О. Харитонova. – К.: Істина, 2019. – 200с.
- 2.9. Кухарєв О.Є. Спадкове право України: підручник. Київ : Алерта, 2020. 362 с.
- 3.0. Бойко М.Д. Трудове право України: Навчальний посібник. – Вид. 2-ге допов. і перероб., - К.: Атіка, 2018. – 316 с.
- 3.1. Кримінальне право України. Загальна частина: схеми, таблиці. Визначення: навч. посіб./ За ред..Є.В.Фесенка. – К., 2018 – 272 с.
- 3.2. Підприємництво : підручник / С.В. Панченко, В.Л. Дикань, О.В. Шраменко та ін.. – Харків. УкрДУЗТ, 2018. – Ч. 1. Теоретичні основи організації підприємницької діяльності. – 241 с.

3. Інформаційні ресурси

Дистанційний курс <https://dl2022.khadi-kh.com/course/view.php?id=402>

Розробник (розробники)
силабусу навчальної дисципліни

Олена Перунова

Завідувач кафедри

Тетяна КОВАЛЬОВА

підпис